

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در بررسی

طرح اصلاح بند (و) ماده (۴۴) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران

استخراج و تنقیح: محمد امینی زاده

تدوین و بازبینی: کاظم کوهی اصفهانی

طرح اصلاح بند (و) ماده (۴۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران

مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۱۸

مقدمه

طرح «اصلاح بند (و) ماده (۴۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران» را تعدادی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی با قید دو فوریت به مجلس تقدیم کردند که یک فوریت آن در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۰/۹/۸ به تصویب رسید. در مقدمه توجیهی این طرح با اشاره به وجود جانبازان و آزادگان فاقد شغل و همچنین دامنه و تعدد فرزندان ایثارگران که بخش اعظمی از آنها در سن اشتغال بوده و نیازمند ساماندهی جدی در حوزه اشتغال می‌باشند و نیز عدم جوابگویی بند (و) ماده (۴۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران در این زمینه، لزوم اصلاح در بند مذکور را متذکر شده است.

این طرح برای رسیدگی به کمیسیون اجتماعی، به عنوان کمیسیون اصلی ارسال گردید که کمیسیون مزبور، آن را در تاریخ ۱۳۹۰/۹/۲۹ با اصلاحاتی به تصویب رساند و گزارش آن را به مجلس ارائه کرد. از جمله این اصلاحات انجام شده در کمیسیون اجتماعی، اضافه شدن همسران آزادگان بالای سه سال اسارت و نیز همسر و فرزندان رزمندگان با سابقه حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه‌ها به افراد مشمول بند (و) این ماده است. این طرح در تاریخ ۱۳۹۰/۱۱/۱۸ در صحن علنی مجلس مطرح و با انجام اصلاحاتی به تصویب رسید و برای طی روند قانونی مذکور در اصل ۹۴ قانون اساسی، به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان در مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۸ با تشکیل جلسه و بررسی این مصوبه، آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی تشخیص نداد و نظر خود را طی نامه شماره ۹۰/۳۰/۴۵۹۹۴ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۱۰ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۰/۱۱/۱۸

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۰/۱۲/۸

۱. مصوبه مذکور طی نامه شماره ۶۱۶/۷۲۰۲۴ مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۲۳ به شورای نگهبان ارسال شده و اظهارنظر شورا راجع به آن، طی نامه شماره ۹۰/۳۰/۴۵۹۹۴ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۱۰ به مجلس شورای اسلامی اعلام شده است.

ماده واحده- بند (و) ماده (۴۴) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵ به شرح زیر اصلاح می گردد:

و- کلیه دستگاهها مکلفند در چهارچوب سهمیه استخدامی و جایگزینی نیروهای خروجی خود حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) نیازهای استخدامی خود را از میان جانبازان و آزادگان فاقد شغل و فرزندان و همسران شهداء و جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و فرزندان و همسران آزادگان بالای یک سال اسارت، معرفی شده از سوی بنیاد شهید و امور ایثارگران، تأمین و به استخدام آنان از محل مجوزهای مربوط و پستهای بدون متصدی اقدام نمایند و پنج درصد (۵٪) سهمیه استخدامی را نیز به رزمندگان با سابقه حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبههها و همسر و فرزندان آنان و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و آزادگان زیر سه سال اسارت و خواهران و برادران شهداء اختصاص دهند. در مواردی که نیاز به تخصص دارد رعایت شرایط علمی الزامی است.

تبصره ۱- بنیاد شهید و امور ایثارگران موظف است فرزندان شاهد و جانباز و آزاده را با اولویت فرزندان شاهد و سپس فرزندان جانبازان براساس درصد جانبازی و فرزندان آزادگان براساس مدت اسارت مذکور در این بند معرفی نماید.

تبصره ۲- فرزندان شاهد و جانباز و آزاده از شرط جنسیت برای استفاده از سهمیه استخدامی معاف و دستگاههای مشمول این قانون موظفند بدون الزام به رعایت شرط سنی، تحصیلی، معدل و آزمون و با احراز شرایط عمومی گزینش با هماهنگی بنیاد شهید و امور ایثارگران و از ابتداء، آنان را به صورت رسمی قطعی استخدام نمایند.

تبصره ۳- کلیه مسئولین دستگاهها پس از تعیین تکلیف سهمیه مذکور در این قانون می توانند اقدام به جذب نیروی انسانی مورد نیاز دستگاه خود نمایند. با متخلفین از اجرای این قانون مطابق قوانین و مقررات مربوط رفتار می شود.

۱. بند (و) ماده (۴۴) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵: «ماده ۴۴- دولت به منظور استمرار، توسعه و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت، در جهت حفظ کرامت ایثارگران با اولویت عرضه منابع مالی، فرصتها، امکانات و تسهیلات و امتیازات به ایثارگران، پدر، مادر، همسر و فرزندان شهداء و همچنین جانبازان، آزادگان و افراد تحت تکفل آنان، اقدامات زیر را انجام می دهد:

...

و- دستگاههای اجرایی موظفند حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) نیاز استخدامی خود را از میان فرزندان شهداء و فرزندان جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر و فرزندان آزادگانی که حداقل پنج سال سابقه اسارت دارند بدون الزام به رعایت شرط سنی، تحصیلی و آزمونی تأمین و از ابتداء آنان را به صورت رسمی قطعی استخدام نمایند. پنج درصد (۵٪) سهمیه استخدامی به سایر جانبازان، آزادگان، رزمندگان و همسر و فرزندان آنان اختصاص می یابد. در مواردی که نیاز به تخصص دارد شرایط علمی لازم الراعیه است.»

معاونت توسعه مدیریت منابع انسانی رئیس جمهور و بنیاد شهید و امور ایثارگران بر حسن اجرای این قانون در دستگاه‌های اجرایی نظارت می‌نمایند.

دیدگاه مغایرت

تبصره (۲) این بند از مصوبه، دستگاه‌های مشمول این قانون را موظف نموده بدون رعایت شرط تحصیلی، معدل و آزمون، فرزندان شاهد و جانباز و آزاده را استخدام نمایند. این در حالی است که انتهای همین بند تصریح نموده در مواردی که نیاز به تخصص وجود دارد رعایت شرایط علمی الزامی است؛ لذا به نظر می‌رسد از این جهت بین بند (و) و تبصره (۲) آن تعارض وجود دارد.

دیدگاه عدم مغایرت

مفاد تبصره (۲) با حکم اخیر بند (و) تعارضی ندارد؛ زیرا در تبصره (۲) که به طور کلی درصدد ایجاد تسهیلات استخدامی برای فرزندان شاهد و جانباز و آزاد است، صرفاً آنها را از برخی شروط عام استخدامی (شرط سنی، تحصیلی، معدل و آزمون) معاف کرده است. بر این اساس، به نظر می‌رسد در مشاغلی که نیاز به تخصص ویژه دارد، رعایت شرایط علمی به عنوان شرایط اختصاصی استخدام لازم‌الرعایه است و بدین ترتیب، مفاد این تبصره، حکم عام مندرج در انتهای بند (و) را تخصیص نزده است، بلکه این تبصره، مربوط به ایجاد تسهیلات استخدامی در حوزه‌ی شرایط عمومی استخدام است؛ لذا مغایرت و تعارضی میان انتهای بند (و) و تبصره (۲) وجود ندارد.

نظر شورای نگهبان

مصوبه مزبور مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

نظر نهایی شورای نگهبان: مصوبه مجلس در خصوص طرح اصلاح بند (و) ماده (۴۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.